

BARNEOMBUDET

Oslo kommune - byrådsavdeling for oppvekst og
kunnskap (OVK)
Rådhuset
0037 OSLO

Vår ref:
19/00198-16

Saksbehandler:
Anders Prydz Cameron

Dato:
7. februar 2020

Kommunale tiltak for unge lovbrytere i Oslo – Barneombudets konklusjon

Vi viser til korrespondanse, sist brev fra Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap datert 7. desember 2019. Med dette brevet ønsker vi å oppsummere og avslutte denne saken fra Barneombudets side.

Gjennom 2019 har vi etterspurt og fått tilsendt informasjon om hvilke tiltak Oslo kommune har tilgjengelig for unge lovbrytere. Vi har særlig etterspurt:

- tiltak for ungdom med alvorlige utfordringer knyttet til rus, skadelig seksuell atferd og vold.
- eventuelle krav kommunen stiller til bydelene når det gjelder kvalitet, systematikk og evaluering av hjelpetiltak.
- tilbakemelding på om kommunen vil ta i bruk standardiserte forløp med sikte på å møte unge lovbryteres behov bedre.
- tilbakemelding på hvordan kommunen vil arbeide for å få på plass et bedre utredningstilbud for ungdom.

Tiltak for unge lovbrytere

Basert på svar og redegjørelser vi har mottatt er vi fremdeles sterkt bekymret for kvaliteten og omfanget av «tiltaksviften» Oslo kommune har for å hjelpe unge lovbrytere. Det ser ut til å være store forskjeller mellom bydelene når det gjelder hvilke tiltak som er tilgjengelige.

Det foregår uten tvil mye godt arbeid i de ulike bydelene i kommunen. Det er imidlertid ingen bydeler som har konkrete egnede tiltak for å hjelpe ungdommer med alvorlige utfordringer knyttet til vold og skadelig seksuell atferd. En del bydeler melder om hasjavenningsprogrammer, men basert på redegjørelsene vi har mottatt kan vi ikke se at øvrige tiltak innen rusfeltet er tilgjengelig. Uansett fremstår helheten av tiltakene i kommunen som mangelfulle, og kvaliteten på hjelpen unge lovbrytere får avhenger i for stor grad av hvilken bydel de bor i. Bydelene beskriver også selv flere mangler som gjør oss bekymret, blant annet peker flere bydeler på at de mangler:

- tilbud til unge som utøver vold mot andre
- retningslinjer for tverretattlig samarbeid

Postadresse:
Postboks 8889
Youngstorget
0028 OSLO

Besøksadresse:
Karl Johans gt. 7
0154 OSLO

E-post:
post@barneombudet.no
Tlf: 22 99 39 50
Org.nr: 971 527 765

www.barneombudet.no

- gode alternative dagtilbud til ungdom som faller utenfor skolen
- tiltak som er egnet til å hjelpe hele familien når ungdom sliter

Krav til kvalitet, systematikk og evaluering av hjelpetiltak

I svar fra byrådsavdelingen datert 7. november 2019 er det beskrevet hvordan kommunen følger opp kvalitet, systematikk og evaluering av hjelpetiltak. Vi konstaterer at en stor del av redegjørelsen om byrådsavdelingens arbeid omhandler Barnehjernernevet. Det er positivt at kommunen har et utviklingsarbeid knyttet til forebygging og avdekking av vold, overgrep og omsorgssvikt. Det at barn og unges medvirkning er sentralt i dette arbeidet er viktig. Imidlertid oppfatter vi ikke at Barnehjernernevet er svaret på vårt spørsmål om kvalitetssikring av hjelpetiltak.

I redegjørelsen vises det til at bydelene har metodefrihet og at byrådsavdelingen «forventer at de gjør et grundig arbeid for å finne ut hva som faktisk er til det beste for barna». Det er også redegjort for en del generelle verktøy for avviksrapportering, og slik vi forstår redegjørelsen er dette systemer som brukes på bydelnivå. Videre er det listet opp krav til planer og oppfølging som følger av barnevernloven og forskrifter til denne. Dette er etter vårt syn heller ikke et svar på spørsmålet om kvalitetssikring og evaluering fra kommunens side. Det er kommunen sentralt som er ansvarlig for kvaliteten på barneverntjenestene i hele kommunen, uavhengig av om kommunen har delegert ansvar til bydelene. Når vi ser de ulike redegjørelsene fra bydelene (omtalt i forrige avsnitt) er det åpenbart at det er behov for at kommunen tar et større ansvar for å sikre at det finnes hjelpetiltak av like god kvalitet over hele byen og at kommunen har et system for evaluering av tiltakene på systemnivå.

Basert på den informasjonen vi har mottatt i denne saken, mener vi at kommunens system for kvalitetssikring, systematikk og oppfølging av hjelpetiltak ikke er godt nok.

Standardiserte forløp og utredning

Kommunen beskriver at de ikke ser nytten av standardiserte forløp i saker der barn og unge begår gjentatt og/eller alvorlig kriminalitet. Kjernen i resonnetet bak dette er et behov for «skreddersøm» og å bli kjent med barnet. Dette behovet er vi selvsagt ikke uenig i, men vi kan ikke se at det er noe motsetningsforhold mellom å lage et standardisert forløp med noen klare kvalitetskrav og evalueringspunkter og det å bli kjent med en ungdom og skreddersy tiltak.

Barneombudet har i løpet av 2019 gått gjennom både straffesaker og barnevernssaker som omfatter mange ungdommer som er registrert med alvorlig eller gjentatt kriminalitet i Oslo. De aller fleste er kjent for barnevernet fra ganske ung alder, og mange familier har hatt hjelpetiltak allerede i tidlig barndom. Kriminaliteten utvikler seg gjerne fra mindre alvorlige saker til stadig grovere kriminalitet. Politiet har også ofte kontakt med ungdommene fra relativt ung alder. Oslo politidistrikt melder systematisk bekymring til barneverntjenesten i slike saker.. Ungdommene er altså som oftest kjent for hjelpeapparatet allerede før de begår alvorlig kriminalitet, og det kommer gjerne meldinger om dem før kriminaliteten blir alvorlig og gjentatt. Ofte ser vi at tiltakene som barnevernet har satt inn ikke har ført til bedring av situasjonen, og at de ikke har stått i forhold til de utfordringene barnet har.

Rapporter fra både Helsetilsynet (2019) og Barneombudet (2020) peker på mangler i barnevernets bruk av hjelpetiltak. Barne- ungdoms og familieetaten (Bufetat) har i sin tiltaksutvikling de siste årene i større grad gått i retning av standardisering. Viktige formål med standardiseringen er å sikre likeverdige tilbud og at barnas rettigheter blir ivaretatt. Standardisering kan blant annet bidra til at det blir gjort gode barnets beste-vurderinger og at barnets egne meninger og oppfatninger blir dokumentert og vektlagt i saksbehandlingen i barnevernet. Oslo kommune er ikke underlagt Bufetat (barnevernloven § 2-3a), og står selv ansvarlig for å ha tilgjengelig gode hjelpetiltak. I svaret vi har fått fra kommunen ser vi ingen

konkrete løsninger som er egnet til å møte utfordringene både Helsetilsynet og vi påpeker når det gjelder unge lovbrøyttere spesielt.

Vi er glade for at kommunen har satt i gang et arbeid for å få på plass et bedre utredningstilbud for ungdom, og gleder oss til å følge dette viktige arbeidet videre. Vi deltar gjerne i videre dialog med kommunen om dette.

Avslutning

Kommunen understreker i brev til oss viktigheten av tverrfaglighet og å bygge ned «siloeer». Å bygge tillit mellom barn og unge, familier og hjelpeapparatet er avgjørende for å lykkes. Dette er vi helt enige i, og oppfordrer kommunen til å fortsette det gode arbeidet på dette området.

Barneombudet er likevel svært bekymret for mangel på hjelpetiltak og manglende kvalitetskrav, systematikk og evaluering av hjelpetiltak til unge lovbrøyttere i kommunen. Det bekymrer oss også at Oslo kommune ikke ser ut til å se behovet for at barneverntjenesten har klare standarder og kvalitetskrav som sikrer ivaretagelse av det enkelte barns rettigheter og at barnevernet treffer med de tiltakene som settes inn.

Vi avslutter med dette denne saken. Til orientering er dette brevet sendt i kopi til Barne- og familiedepartementet og Justisdepartementet som grunnlag for deres arbeid i pågående prosesser, blant annet ny barnevernlov og regjeringens handlingsplan mot barne- og ungdomskriminalitet.

Vennlig hilsen

Inga Bejer Engh
barneombud

Anders Prydz Cameron
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.